

ВСЕСВІТ

1934

квітень

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧБОВА
БІБЛІОТЕКА

Вулиця - місце
росад

№ 50

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

**ЄДИНИЙ НА УКРАЇНІ ІЛЮСТРОВАНИЙ
ХУДОЖНІЙ ТИЖНЕВИК**

„ВСЕСВІТ“

Що-тижня: українська, всесоюзна й закордонна хроніка в ілюстраціях. В кожному номері понад 60 ілюстрацій. Новини науки, техніки, мистецтва.

Оповідання й вірші кращих українських письменників та поетів, а також переклади з найвідоміших закордонних авторів.

Обкладинки на дві, на три фарби.

„Всесвіт“ коштує на місяць—60 коп. На пів року—3 крб. 60 коп. На рік—7 крб. 20 коп.

Адрес редакції і головної контори: Харків, вул. Карла Лібкнехта 11.

№ 50
11-го грудня
1927 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Цими днями минуло два роки з дня смерті відомого українського революційного письменника й громадського діяча, фундатора нашого журналу В. М. Блакитного (Еланського)

ЦЕНТРАЛЬНА
— НАУКОВО-УЧБОВА —

МАНЬКА

№ 6. Девіз „Життя“

МАНЬЧИНА мати зналася добре на пудрі, на помаді, що для губок, та й дороги до парикмахерської, де на такі стояло: стрижка дам 50 коп., манікюр 50 коп., не забувала.

— Лихо мені з тобою, Галочко,—бубонить бувало швачка Клава, примірюючи на ній нову сукню.— Хочеш, щоб з найдешевшої матерії таку сукню стругнути, як з найдорожчого шовку...

— Не бурчи, Клаво, ти тільки приברי тут, відпусти отам, та ще підкресль трошки груди. Ти ж знаєш, що в нас на службі всі вдягаються до лица, а я ж таки не остання, трохи що не сама найкраща... Ти ж розумієш...

Сукня виходила як на малюнку. Ноженята в туплях та тоньких панчошках, як топольки рівненські, видко було капельку вище колів, рученята повні та білі приваблювали око, а погруддя здавалося таким ніжним та чарівним, що Клава вже не бурчить, а задоволено зітхає:— Нічого проти тебе не зробиш. Ти прямо таки реклама для мене.

А на службі в управлінні Галочка, чемно й ніби соромлючись, перебігала через загальну канцелярію до кімнати машиністок. Вона й зі спущеними до долу очима добре бачила, що на неї взирається мало що не кожен зі службовців, а молодші то так і стежать за нею очима, аж поки не зачиняться двері.

Бувало Галочка, як поїде з приятелем своїм, Сашком Столяровим, до парку, а більше десь за місто, скаржитися.

— Такі в нас, Сашуно, гідкі чоловіки й хлопці, хоча є й гарні. Ото вчора, як йшла я з буфету з Дмитром Пилиповичем, що завідує технічним відділом, кажу йому:— Ви певне маєте дуже гарну жінку.

— Чому вам так здається?

— Бо ж ви ще молодий та... та такі нічого собі, не погані...

— Я жінки не маю, не довелося мені щастя мати.

Я йому, співчуваючи, дивлюся в вічі, а він, як той стовбур, і не дивиться на мене, пре до своєї кімнати й навіть не кивнув—до побачення. Такий неприємний. А то ще є в нас один молодий технік. Русявий, високий, вусики рівенько підстрижені, одягається по моді, а курить, то з таким шиком. Тільки дуже багато про себе думає. Питаю його, як доброго, чому ви не відвідуєте опери чи хоч кіно, а він, нахаба, каже:

— Я ще не заробляю стільки, щоб після опери

На конкурс журналу „Всесвіт“ надійшло до 300 оповідань. З них редакцією відібрано кілька оповідань, що їх подаємо на суд читачів. Друкуються ці оповідання під номерами і гаслами. А потім, коли перейдуть через журнал усі, читачам буде розіслано листівку, щоб читач написав, яке з оповідань йому найбільше до вподоби. Премії розподіляються за числом ухвальних відгуків на оповідання. Редакція звертається до читачів з проханням найактивніше взяти участь у переведенні конкурсу в нашому журналі

Бере для прикладу себе й каже, що ніколи дівчині не сподобалося нахабно чи скоромного, пригадує своїх товаришів: Дядько добре співає та грає, Федько—голкіпер в лучшій команді лодька—той на професора готується, за кордон для остатнього навчання посилають, а Олесь секретарем завкому, мало не вибрали до міської ради.

Галя уважно його слухав й не перечить ніколи. Вона ще з школи, де разом вчилися, має звичку більше дивитися на рожеве обличчя та слідкувати, як ворухнуться в нього свіжі уста нат білими зубами, ніж вдумуватися, що він говорить, чи яку там задачу вирішує.

Одного разу,

Галя дуже вже скаржилась, Сашко, заспокоюючи її, по приятельськи тримав її за руку, а дядько поглажував маленькі палецьчики. Галя руки не віддавала, а тільки глибоко вдихнула. Сашко ще бачив, як став розважати. Галя розвеселилася, стала шуткувати, бігала з ним на регони, давала ловити себе. Вони й не згадали, з якого менту стали згадуватися одно до одного. Пам'ятають тільки перший поцілунок, такий короткий, такий несподіваний після якого деякий час соромилися дивитися в вічі.

Восени вони вчепили до кіно, разом вернулися до дому, знала перед кожен, що завтра другий буде робити, частенько відвідували один одного на квартирі. Сашко ж не молився на неї та в раз починав розмову, пораб вже й до загсу йшов, бо ж, мовляв,—сама зналася, що, здається, вартітна, а вона все казала—встигнемо. Тільки одного разу дуже вона занепокоїла й здивувала його, коли твердо сказала, що з шлюбом будемо чекати ще з рік. Сашко аж розроз'явив від такої несподіванки.

— А дитина-ж як?—ледве осмілювся спитати.

— Ох! і дурний ти в мене, дурний! Всього тебе вчи: залицяється дівчини вчи, цілуватися вчи, жити й то вчи. Ну, скажи, мій розумейку, які кошти ми жити будемо?

ВИСТАВКА „10 РОКІВ ЖОВТНЯ“

Будинок Держпромисловости

Адлен

Робітники (літографія)

Золота медаль на паризькій виставці

мо? На твоїх нещасних 75 карбованців? Дурици! Я вже все обміркувала як слід: ото, як буду отримувати карбованців 100 за аліменти та твоїх 75, а може й більше, тоді й поберемося. Так і знай!

— Які аліменти?

— Побачиш!..

* * *

Побачив Сашко, побачив в суді, сидючи на задній лавці. Напнувся вперед, слова не пропускає. Серце зупиняється, до горла якийсь клубок підступає. Хочеться зірватися з місця й закричати голосно всім:—не брешіть! моя! моя Маня, моя дитина!—а боїться, що відречеться Галя й назавжди прожене його. Вона й так вже останніми місяцями гнала його.

— Йди собі, йди геть! Тут ця мала мучить, а ти лізеш ще зі звозю телячою ласкою. Обриднеш мені!..

Усе прощав їй, надіявся, що заспокоїться, опам'ятається, покличе його й стануть вони няньчити й доглядати вдвох разом сьою Маню, своєю синьооку маленьку.

А та, що прала для Галі білизну, тим часом свідчить.

— Моє діло сторона. Тільки ото одного разу сижу в офісі Німченкової, а дитини ще не було й не знала я, що має бути, як оце двері рип і заходять вони, Дмитро Пилипович, значить. Потім тільки я дізналася, що їх так звуть. Веселі такі, прибралися, навіть коробку цукерків несуть та квіти держать.

— Добридень, — кажуть — довжице моя! Дозвольте вам відсотки за борг мені презентувати. Квіти подають, а Німченкова як кричить на них:

— Геть з хати! Геть! Забирайтесь, звідки прийшли! Не буду я робити аборт, не хочу! Для мене життя дорожче. Ось ваші погані гроші, нате, візьміть! Схопила за комоди впад зеркала гроші, червінців скільки було, а не примітила, бо дуже тужко все сталося, кричить до нього, тикає йому ті запірці та все: Геть! Геть з хати! Вони так назад — назад та й пішли, тільки кажуть на дверях:

— Що з вами? Не розумію, заспокойтеся, заспокойтеся!..

А рука з коробкою тремтить, а квіти розсипались. Я збираю, а вона голосить, аж головою об стіл б'ється. Я водички подаю. П'є, біда, п'є й знов плакати.

— Немає, — плаче, — в мене рідної матері, ніхто й не пожадує, ніхто й ради не дасть... Плачучи, розказала мені все. Більше нічого не знаю.

Сашко аж вухам не вірить, долоні прикладає. Може й правду каже стара. А та на запитання суду пояснює, що ото саме "все" розказала Німченкова.

Розказує, що цей громадянин залився до баришні на службі, ходив з нею до театру, водив її до кіно, помагав грошми, а коли взяв її, то вона й не пручалася, бо вже любила його й сподівалася віддатися за нього заміж. Своє знайомство вони не показували, щоб на службі не сміялися. Як стала ва-

гітною, то місяців два не знала йому не признавалася, тільки на передодні, як оце він приходив, сказала, думала — радий буде. Так куди там, — розсердився, чому раніш не сказала. Дав тоді їй п'ядесят карбованців, щоб робила негайно аборт, а вона боїться й не хоче. Тепер, мов тільки вона зрозуміла зразу, чого він хоче, тому й вигнала його.

— Так мені її жалко стало. Бачу пройдисвіт чоловік, полакомився з дівчини та ще хоче, а щоб побратися, то ні. Кажу їй:—Не плач, плюнь на нього, зроби аборт, люди не знатимуть.

Когось іншого найдеш, а може й він совість має. Говорю оце їй, а вона своє знов заводить:

— Ненавижу його, бачу, що обманював, як любила його одного так тепер ненавижу, ненавижу!..

— Що далі поміж ними було, не знаю, але через місяців сім покликала мене Німченкова доглядати себе. бо вже мало хутко дитинча народитися. Казала мені, що він і не навідується й на службі не здоровкався. Я її до лікарні відвозила та назад з дитиною забрала. Дівчинка знайшлася в неї, Машою назвали. Плаче оце вона всі дні, каже, що стидно на службу йти, а вже пора. Й ніхто її бідну навіть не провідає. Ніхто й носа не показує.

Сашко то горить весь, то холодно йому, аж трясє його. Вже не знає, чи його дитина, чи правду казала стара суддям, чи підроблено оце все.

— Невже ж мене так обманювала Галя? Невже? Та ні, моя дитина, — снують думки в голові. — Але чому Галочка часами наказувала не приходити до неї, чому часто казала, що дома не буде, а ночуватиме у подруги? Чому?

Думки облягають голову. Ледве-ледве розумів, що пояснює Дмитро Пилипович, сивоватий, з невеличкою лисиною, огрядний, чисто вбраний чоловік, що теж дуже хвилюється.

— Нічого між нами не було, — каже він. Я з цією громадянкою майже не знайомий. Служили, правда, в одній установі, але знайомства не водили. Був лише один випадок, що я заходив до Німченкової, а сталося це так. Сижу я оце на роботі, коли заходить вона й питається:

— Може хто позичить мені до полочки 20 карбованців дуже треба!..

Часто в нас так позичаються на службі, але на цей раз ніхто з товаришів

не мав грошей, а всі знали, що я деяку копійку маю, бо одинокий та, порівнюючи, багато одержую. Вона до мене.

— Чи не позичите Ви?

Якось не стало в мене духу одмовити. Добре, — кажу, — тільки при мені цілих 5 червінців, — і даю їй.

— Я, — каже вона, — зараз розмінюю й принесу здачі, — але не принесла.

Прийшла полочка, вона не віддала боргу. На другу полочку я нагадав їй про борг. Вона дуже просила пробачити, казала, що отримала всього 35 крб., але що вона вже давно

ВИСТАВКА „10 РОКІВ ЖОВТНЯ“

Будинок Держпромисловости

Ж. Діндо

Делегатка (гіпс)

Погруддя В. І. Леніна в залі Х З'їзду КП(б)У

приготовила гроші, щоб віддати, тільки забула сьогодні принести.

— От коли-б Ви в знак того, що не дуже гнівається, зайшли сьогодні увечері до мене, я й гроші віддала б і чайком напою, а ви ж таки живете майже поруч з нашим будинком. Так вона мило просила, що я не одмовився й цукерків задумав до чаю захопити. Тоді ото й вигнала вона мене з хати, як про це правдиво розказує стара, а більше нічого між нами не було. Я сердився, що вона так осоромила мене й не кланявся їй, а вона відверталася й до сьогоднішнього дня ми більше не здибалися.

Галочка, аж мало не плаче, заперечуючи:

— Як не соромно таку неправду говорити? Хто перестав розмовляти й став відвертатися? Я—чи ви? Хіба ви не розгнівалися, коли я призналася, що чекаю на дитину?

Сашкові не видко дитини. Стара взяла її з рук у Галочки, сіла на першій лавці, й стала на руках колисати. Він очей не відводить від Галочки. Боком стоїть вона до столу. Лицем повернулася до Дмитра Пилиповича. Бліда, хвилюється, але гарна, гарна... Нема вже вільних кучерів, що так приємно лоскотали, так гарно пахли, коли вона клала свою головку йому на груди. Підстрижена гладенько як хлопчик, в темній, як у монашки, сукні, з довгими рукавами, з спідницею нижче колін, що закриває ноги, аж мало не до черевиків. Не його Галочка стоїть тут.

Вся постать чужа. Постать жінки, що розкриває своє горе перед чужими людьми, шукаючи від них правди. Вся зала співчуває їй, а судді, заспокоюючи, кивають привітно головою. Сашко зі всіма готовий співчувати їй, але думка блискавкою різє голову.

— Брехня! Все брехня! Де ж правда? Чия ж дитина?

Судді пішли радитись. Галочка сіла коло дитини й не оглядається, сидить як стовп. Дмитро Пилипович, блідний як смерть, радиться десь в кутку з адвокатом про касацію, коли суд визнає... А суд вже визнає. Голова голосно читає присуд. Не все розуміє Сашко, але одно ясно йому, що суд визнає Дмитра Пилиповича бать-

ком і присудив стягати з нього до повноліття дівчини 25 сотків з заробітку та визначив стягати негайно, не скінчення касаційного строку.

— А в який строк, коли я дізнаюся правди? — Сашко, що як п'яний, ледве перебирає ногами по дорозі до дому.

* * *

Третій рік минає, Маня бігає по вулиці, а більше на приступочці, коло пральні, де з чоловіком живе стара, була за свідка. Галочка після суда так хутко виїхала з міста, що Сашко й не побачився з нею, бо хоч і заходив, то не вставав дома. Тепер що неділі він, ніби за якимось ділом, на той куток міста, де живе стара. Маня росте в неї. Сашко кілька разів пробував розмовляти з дівчинкою, але вибігла стара й так його паскудила словами на всю вулицю, що він більше не відважується. Стара частенько буває п'яна, а чоловік її не вилазить, здається, з пивної, що відкрилася недавно мало не проти пральні через вулицю. Доводиться Сашкові який завжди прямує до пивної, сидіти за одним столиком з цим чоловіком. Пробував Сашко зав'язати знайомство, але тільки чвиркнувши на підлогу, тільки крізь зуби процідив:

— Як не перестанеш до мене лізти, то так почищу тебе, що й не обітнешся. Сашко мало п'є, але довго сидить за столиком коло вікна. Іншого разу йому вдається побачити, як маленька білява дівчинка з тонкими брудними ногами, з ризом як пачки, боком-боком, несміливо підбирається до гуртка дітей, що граються на вуллі. Діти кличуть її Манькою й приймають до свого гуртка. Особливо дівчатка. Вони гідно відвертаються й питаються, чому вона зоч в свято не одягнеться чисто, хіба в неї нема батьків, чи що? А вона й не вмовчєна, лише позирає спід лоба. Частіш він бачить Маню на приступочці. Замурзана, нечесана головка, платячко шорпане та задріпане, виросла вже вона з нього. Стороною Сашко знає, що рідко, дуже рідко-коли поштаблон приносить старі від когось по кілька карбованців. Де Галочка він не дізнається, хоча їздив до Ростова після того, як Федько, товариш Сашка, що їздив туди на футбольний матч, розказував, що здається здибав увечері на вулиці Галочку, але коли заговорив до неї, то вона відвернулася і відізнала, що не знає ні його ні як там Сашка. Про Дмитра Пилиповича Сашко довідався до того. Той після суду був незабаром скорочений, чи сам залишив посаду, а на нову не став, вештався якийсь час без роботи, а потім розпустив чутки, що їде до Одеси, а сам, як бачив Сашко, з'їжджував за ним аж до потяга, сів до вагону, що їде до Владивостоку. Приїздила до Сашка стара мати з села, склала йому: чому синому, не оженився? — Ще встигну, відповідав він сам і думки не має. Перед його очима завжди стоїть білявка, вовкувата, замурзана дівчинка, що так скидається з Галочку. Останнього разу він дуже поволі пройшовся коло Дівчинка ніжно тулила до грудей замучене кислооке кошеня з бідертим хвостом. Бліді, тонкі уста шепотіли: — Спи, котику, спи.

— Спи, паскудо, бо тітка вб'є!

— Спи, стерво паршиве! Бо так відлатаю, що й ноги задереш!

— Спи, котику, спи!..

Новий будинок УАН, що його урочисто передано Академії Наук 8 листопада 1927 р.

Міста ростуть

ПЕРШОТРАВЕНСЬК

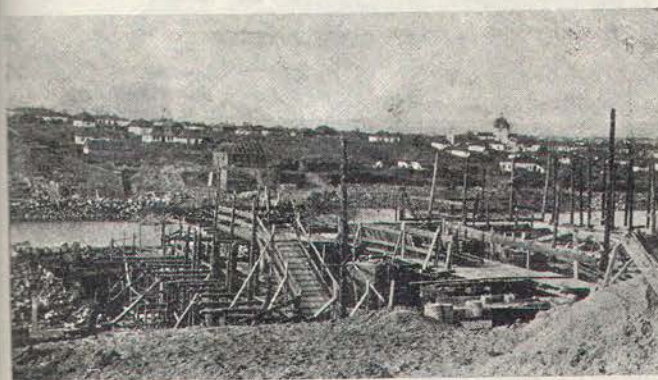
Нарис А. З.

Є В НАС на Україні багато окружних центрів, де житлова криза відчувається ніяк не менше, як у нашій столиці—Харкові, от хоча б у місті Першотравенську, що до утворення окружного центру ніколи не був навіть повітовим містом, а тільки містечком із трьох сел—Голти, Ольховіополю та Болополя.

Цілком зрозуміло, що Першотравенському Окрвиконкомові зразу ж довелося зустрінутися

Новий будинок Рад у м. Першотравенську, збудований до 10 роковин Жовтня

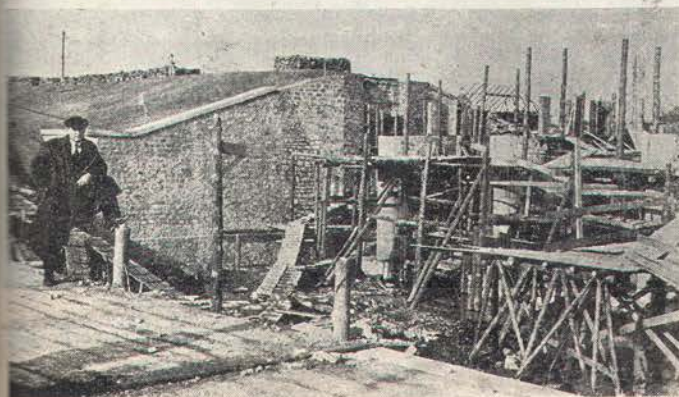
Загальний вигляд будівлі гідроелектростанції в м. Першотравенську

з великими труднощами як у росташуванні окружних установ та відділів, так і відносно впорядкованості міста.

Установи доводилося роз'єднувати на окремі частини та росташувати по халупах. Розуміється, що про продуктивність роботи установ можна було хіба тільки мріяти.

І ось, коли в 1925 році Окрвиконком заклав будинок Ради, багато з наших т. т. скептично ставились до цього, не вірили, що в такому селі Окрвиконком збудує палаца, здатного пишатися й на ліпшій вулиці столиці.

Але творча впертість ОВК'у—зробила своє діло і в десятиріччя Жовтневої революції відбулось відкриття цього будинку. Робітництво та селянство Першотравенщини щиро вітало Окрвиконком з новим його досягненням.

Опірна стінка та пропускний отвір

Що до самого будинку, то він має понад $4\frac{1}{2}$ вис. кубів будівлі і вміщує в собі Окрпарком, Окрвиконком зі всіма відділами та інші окружні установи. Окрім того в будинку є окрема зала для переведення з'їздів, конференцій то-що, розрахована на 630 місць; її в вільний час використовується під кіно, вистави та інші видовища.

Будинок устатковано не згірш від центральних установ Харкова—є парове ogrівання, водогін, рад'о-установка то-що.

Шкода тільки, що вибрано такий немодерний стиль: будинок нагадує будинок ВУЦВК'у, будинок колишнього дворянського зібрання. ВУЦВК тільки через вбогість сидить у цьому будинку і копіювати його по округах—явна помилка.

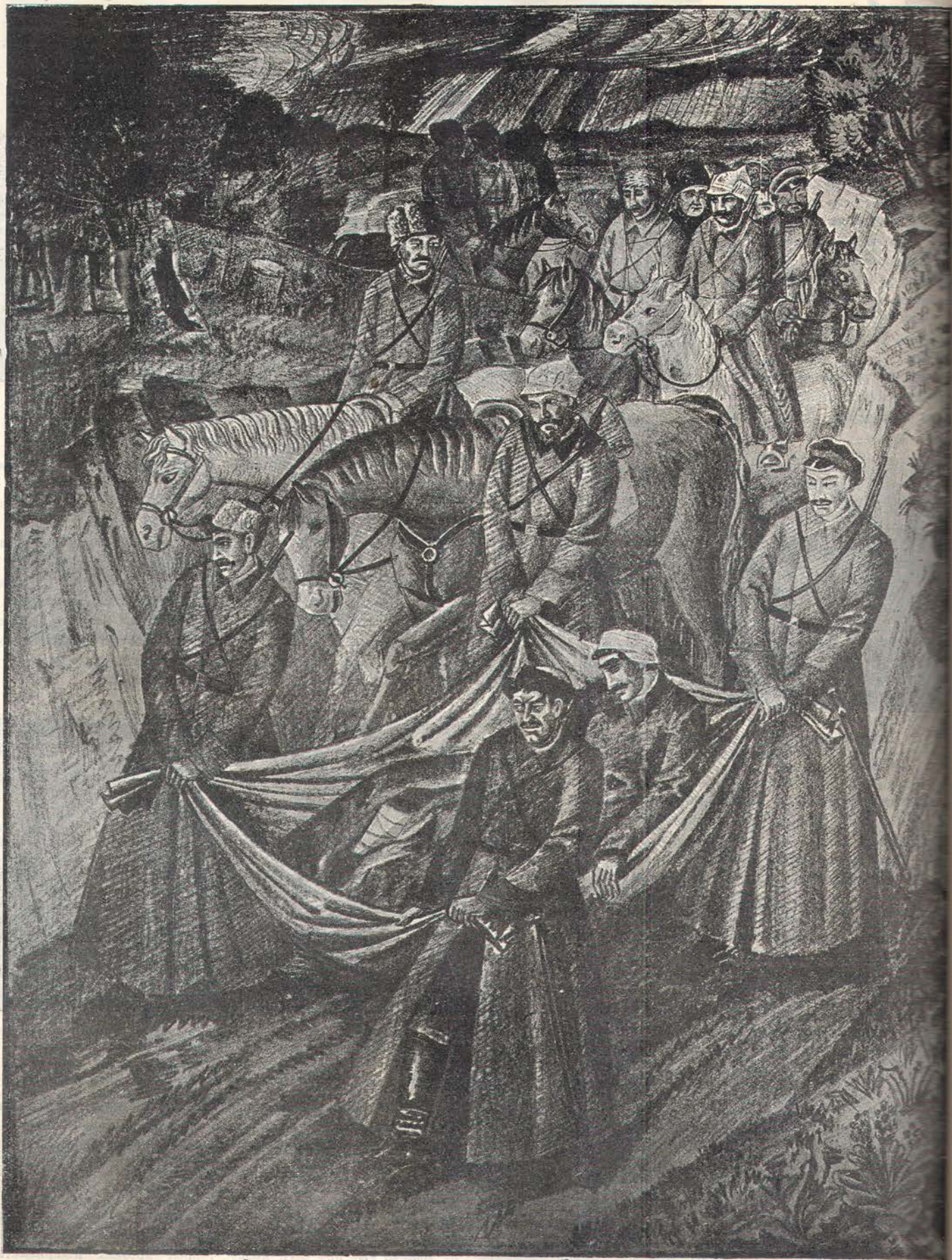
Вигляд згори на вихідні отвори в турбінній камері

Але не самим будинком обмежується творча діяльність Першотравенського окрвиконкому.

Зараз уже добудовується на р. Бузі гідро-електростанція силою в 2.000 кінських сил, що й мають пустити в рух у тоавні 1928 р.

З пуском цієї станції значно покращає розвиток місцевої промисловості—броварний, шкіряний та машиновий заводи, не кажучи вже про цілу низку інших, дрібних підприємств, матимуть дешеву енергію і зможуть успішно розвиватися та поширювати й здешевлювати своє виробництво.

Крім цього, сумежні з м. Першотравенськом села та й саме місто зможуть користуватись дешевим освітленням і використовувати електроенергію в господарстві.

І. Падалка

Поранений товариш (літографія)

успішного лікування... (faint, illegible text)

Видано в друкарні... (faint, illegible text)

Робітничє селище південних залізниць у Харкові. Нові будинки, передані робітникам на 10 роковини Жовтня

Пісні класової боротьби

Нарис П. Хуторського. Зібрав пісні П. Перепелиця

ГРОМАДЯНСЬКА війна мов бурхливе море, що ховає в своїх глибинах не лише уламки кораблів, а й цінні скарби. Хто не знає 1919—21 років, коли по хуторах і селах України гуляли всілякі отамани й отаманчики, грабуючи селян, твалуючи жінок, убиваючи і руйнуючи наше господарство.

Безліч їх було, і не перелічиш.

Про ці часи було складено не мало різних пісень. А ці пісні підхоплювала селянська молодь, перетворювала їх своїм соціальним нутром, несла в найглухіші закутки і там їх співала. Пісні набували громадянства.

Родившись у вогні класової боротьби, ці пісні в певній мірі відбивають суть тієї чи іншої класової групировки.

Хто не знає батька Махна та його численних банд? А про це багато залишилося пісень, що тепер їх співається по селах України.

Котиться тачанка, бричка—таврчанка,
До попа, до попа,—
Там дочка Наталка,

співає молодь у Гуляй-Полі на Катеринославщині—колишній головній резиденції Махна. А хіба-ж невідомо, що Махно й справді любив погуляти в попів, де він знаходив найщирішу підтримку своїй бандитській роботі.

Співаючи цієї пісні, так і уявляш п'яну ватагу махновців, що мчать стрівоженим селом до попа на своїх „тачанках-таврчанках“.

Але набувши громадянства, пісня не може довго зберігати свого первісного вигляду. Її змінюється, перероблюється, додається. Часто-густо вона губить не лише первісний мотив, але й свій зміст. Це все залежить від того, на який соціальний ґрунт вона попадає, які суспільні шари її співають.

Незможник, співаючи пісню про „тачанку-таврчанку“, пристосовує її до свого соціального ества. І утворюється цілком нова пісня:

Котиться тачанка, бричка-таврчанка,
Угрожає Рикову—гнила англичанка.
Англичанко-Англію, не став аропланів,
Бо закидають тебе баби капорами.

Як бачимо початок пісні той, що і в махнівській „тачанці-таврчанці“, але змістом своїм вона протилежна й відбиває в певній мірі бойовий настрій незможницьких кол села. Цю

пісню співають у селі Волоське на Катеринославщині. А до неї комсомольці додали:

Поб'ємо, поб'ємо стару англичанку,
З Чембрлена напнемо чортам балалайку.

Відношення незможних селян до куркулів яскраво відбивається в одній пісні:

На конику воронім,
В новім бараклішке
Іду сватать незможку,
А багачі пішки.
Пішки, пішки багачі,
Під плечем хлібина,
Щоб куркулька ішла заміж—
Дурака любила.

Цю пісню співають у селах Волоське та Петриківці. А в селі Магдалинівці співається ще й таку пісню:

Хоч я, хоч я і бідняк,
І дівчина бідна,
За те з нею буде в нас
Любов наша вірна.

Багато пісень утворило село за часів громадянської війни. І ці пісні найкраще відбивають та показують соціальне ество кожної класової групи. До того-ж кожна пісня відбиває найхарактерніші явища класової боротьби й через те вона (пісня) є цінний скарб у скарбниці наших історичних та побутових пісень. На превеликий жаль творці цих пісень, здебільшого комсомольці, забувають про них. Ось пісня про тих студентів, що залишивши рідне село (вузовці), і приїхавши потім назад шукають „інтелігентного“ оточення.

Недаром про тих хлопців, що забувають про своє село, в селах Кодаку і Волоському складено пісню:

А наші студенти вчені і освічені
У ботинках жовтеньких—голови засмічені.
Не підходять до нас, як вийдуть зі школи,
Деруть носа у садочок до доньки попової.

Так відбивається минуле й сучасне життя в народній пісні. І наше студентство, зокрема вчительство та наші культурницькі організації на селах повинні найпильніше збирати пісні, що їх витворило село в огні великої класової боротьби.

Доводиться працювати вдвох, допомагаючи один одному...

Роздратовано цвенька різкий дзвін—вагон виїздить на роботу.

Це час робочих пасажирів.

Збираючи їх невеличкими групами на зупинках, трамвай цілком спороняє своє черево десь на околиці, біля заводів.

Поворот, невеличка зупинка для контролю—і вагон знову починає своє кодо.

Спробуйте колись у мороз проїхатись на передньому ганкові в три чотири кінці,—і ви після того не лягтимете вагоновода, коли він ненароком добре „смикне“ вагон або з пересердя загальмує так круто, що ви клонете носом муфту вашої сусідки напроти.

Біля останньої зупинки трамваю стоїть невеличкий будиночок.

Він нагадує кімнатки для залізничних кондукторських бригад: щось середнє між брудною кухнею й конторою вугляного слепу. Від контори там—стіл, контрольні книжки. Від вугляного склепу—закурєні похмурі стіни й бруд; від кухні—„плита“, на ній—стопбитий емальований чайник.

Оцей славетний чайник, висловлюючись пишно, є могутнє збраряддя вагоновода в його боротьбі з морозом. Ковтнути окропу й помахати почервонілими руками над гарячою „плитою“—цієї насолоди не може увити собі той, хто не зазнав її.

І знову—на передньому ганкові.

Біжать назустріч рейки, гріщить дзвоник: обережно на повороті й під гору, бо зараз неможна швидко загальмувати вагон—сковзаються колеса й гальма.

—Що найбільше заважає працювати підчас морозу?—спитали ми.

Вулиця — місце посади

Нарис Леоніда Чернова

I.

СЕРЕД метушні буднів ми їх не помічаємо.

Ми їх бачимо щодня, ми щодня користуємось з їх послуг, і тому, власне, звертаємо так мало уваги на цих людей.

В установі зараз тепло. Синіми пасмами висить в повітрі цигарковий дим, але — мороз десь там, за вкритим чудернацькими білими везерунками вікном.

Тепло й на заводі, а подекулі й занадто тепло: спека.

А ці люде, чие місце посади — на вулиці, працюють зараз на скаженім морозі, хукають в долоні, ляскають величезними рукавицями і відлирають з вусів прозорі крижані бурульки.

Вони сьогодні — герої цієї сторінки.

Ім — пошана й місце.

І перше й найпочесніше — Вагоноводові.

II.

Його праця починається рано, коли не хукають ще гудки заводів.

Тоді мороз дошкуляє немилосердно. Бальоро гулають об сніг дупкі валявки, і сніг під ними кувікає порослям.

— Та мороз же.

— Тоб-то?

— Та замерзає ж переднє вікно. Батите, нічого не диться що хвили влзати й витирати. А так — нічого. Гра...

III.

Майже що-години звичайна суета харківського вокзалу — йде дачний потяг.

Взмку дачний потяг?

Так?

Не дивуйтесь, що й взмку, вкриті крижаною корою, потяги.

Ними їздять робітники, ті, кого столиця не може набрякле перевантажене житлове черево. Вони й зараз Липовому гаю, — лачники з примусу.

Машиніст дачного потягу, старий рудовусий поляк, респівів про трамвайних робітників, призириливо пхекнув.

— Ну-у... по місту їздити — не шутка! От хай вони сидити зараз на паровозі — тоді й узнають...

Рудий машиніст має рацію.

Гуде неажерлива топка. Скажено шипить, гуде, ротяг.

Від топки й машини пахкотить неймовірною спекою скажений вітер. Слів машиніста не чути. Перемагають механік реве мені в ухо:

— Ну, що скажете?

— Згоден з вами. „На сто процентів“.

IV.

Два герої праці.

Теж посада на вулиці.

На вулиці Короленка, в великому будинкові вже сорок років незмінно працює дворником старий дідусь.

Бабуся (жінка героя праці) старанно кричить в старим сивим волоссям дідове вухо:

— Зняти тебе хочуть, старий; Чуєш, чи ні? Оце прийди тебе. На карточку.

— Га? На карточку? Можна?

— І мене може знімете? —

— Е, ні, друзьки, — сміється

з мітаюю років з сорок, тоді й та

На розі вул. Лібкнехта й

кіна росташувався із своїм кіоском газет.

Двадцять чотири роки дав

на цім місці.

— Правда, Вісти, Прлетарій!

Ще не було тут навіть тог

зараз, коли спритний хлопець

місці з купою газет!

Минали роки, гуркотіли под

„постійні покупці“ — а він і досі

тільки вже не хлопець, а літній

Після літньої спеки прихоло

зміну їм — жорстокі морози, потім

і знову літо.

А він стоїть тут, як учор

позаторік, десять років тому.

На комір в нього — морозна

рукавиці. Це саме він особливо

видами й підтанцювує, гріючись.

— Вечернє радіо, новості!

V.

Листоноша...

Найзвичайніснький собі

звички бачили у себе майже

Вам лист — розпишіться...

вертах він розносить по місту горе й радість.

Це також—один з робітників тієї трудової армії, чие місце посади—на вулиці.

Рано вранці виходить він на роботу зі своєї поштової філії. На плечах у нього—велика шкіряна торбина набрякла від листів.

З будинку до будинку, від дверей до дверей:

— Вам лист. До побачення.

— Рекомендований. Росп и шіться.

Квапливо метушиться ця людина—поволі порожніє шкіряна торбинка й робітник повертається до своєї філії.

Він працює не в темній кімнаті, але він—весь час в русі. Він не відчуває морозу так гостро, як... ну, хоча б нічний сторож, або той пожежник, що вартує на вулиці біля своєї пожежної частини.

Погляньте-но, яка помпезна постать!

Вночі він нагадує мас-тондонта, велетня своїм неосаяним кожусі, цупких валіанка, в кудлатій шапці.

Повільно, поважно, со-сідно пливе він вздовж пішохода, і морозне веселкове сяйво вулишного лих-таря вихоплює з розку-йовдженого безладдя цупкого вбрання тільки червоно-си-ній ніс та щітку рудих вусів.

VI.

Сніг за-важав місь-кому рухові.

Тендітні легкові авто-мобілі, кашкотливі пош-тові мотоцикли і бегемо-топодібні автобуси потрі-бують гарного шляху.

Через те—скрізь край вулиць, біля бруку стоять важні бендюжники. Здо-рові хлопці в велетенських рукавицях накидають великі грудки снігу на санки й вивозять подалі від центру.

Це—сезонники. Вони на вулиці доти, доки не звільнять брук від зайво-го снігу. А там вони знову стануть до звичай-ної роботи.

Вартовий міліціонер дивиться на їхні незграбні сани, як на зло, що його треба терпіти.

VII.

Важко працювати за-раз електромонтерам.

Не так просто, як здається сторонньому глячеві, злізти по сковзь-кому стовпу нагору, до білих ізоляторів.

„Кігті“ сковзаються, людина, важко дихаючи, сунеться вниз.

Доводиться працювати вдвох, допомагаючи один одному.

Ми якось не помічаємо тих людей, що працюють на вулиці. Вони губляться серед безлічи людей, що снуються в усіх напрямках, поспішаючи чи то на працю, чи то з праці до дому, серед людей, що для них вулиця—тільки засіб сполучення.

І тільки пізно вночі, коли вулиця порожніє, мимоволі звер-таєш увагу на загорнуту в кожух фігуру нічного сторожа чи ба-дьору постать вартового мілі-ціонера.

Щому будинкові вже 41-й рік працює дворником старий дідуся

День-у-день сидить він на цім місці:—Га-зети! Последні новості! Надо купити...

Здорові хлопці накидають грудки снігу на санки...

На варгі

СВЯТО КНИГИ

Стаття М. Книжника

ПІДСУМОВУЮЧИ досягнення на господарському фронті, звичайно їх порівнюються з довірними цифрами. Але в галузь виробництва, де таке порівняння майже нічого не дає: це — виробництво української книги.

Царський уряд, подаючи в статистичних відомостях „Главного Управления по Делам Печати“ цифри книжкової продукції Російської Імперії, зазначав, скільки книжок видавалося „на малоросійском наречии“. Навіть після революції 1905 року такі цифри досягали (але ніколи не

Апетит приходить під час їжі, казав французький філософ. Нам, свідкам буйного російського культурного будівництва, весь час здається, що наша книга, журнал, газета не поспівають за зростанням культурних потреб мас. Доворився ж якийсь палкий доповідач в адміністративному будинку ім. Блакитного, казав про стан сучасної української книги, до того що „2 1/2 тисячі українських книжок на рік це не прогрес, а мабуть регрес“.

перевищували) тільки 200 назв на рік, з яких 25—30% видавалося не на самій Україні, а в С.-Петербурзі, де цензура не так боялася українського слова й іноді дозволяла друкувати те, чого б не дозволяв київський або харківський цензор.

Візьмемо наші цифри, цифри Української Книжкової Палати.

Тільки за останні три роки видано:

- 1924/5 . . . 1813 назв
- 1925/6 . . . 2177 назв
- 1926/7 . . . 2444 назви

А ми згадаємо, що за 179 років від початку нової української літератури (1798 р.) до революції 1917 року видано в Україні ті-ж такі 2 1/2 тисячі — себ-то стільки, скільки за три роки дається що-року, і сьогодні навіть не „прогрес“, а регрес.

В історії культури, мабуть, немає жодного прикладу, в якого можна було б виступити з наслідками, які викликала революція в змісті, як у нас, та кількості української літератури.

Виставка „Книга в Україні за 10 років“ була влаштована в 22 кімнатках Будинку Державної влади, повинна була мати наслідки.

1917 та 1918 р. р.—часи повалення царату, часи національного романтизму й шаленої реакції „рідної“ української буржуазії, часи нечуваного попиту на українську книгу й безплатного, хижачького видавання окремих творів та уривків з класиків, різної макулатури на кшталт історичних оповідань „славетного“ Кашенка, та політичних агіток борців за буржуазну Україну: „якої нам треба України?“, „Ще не вмерла Україна“, „Гетьман Павло Скоропадський“, „Народний герой Петлюра“, то-що.

Але під ворожими кулями, не знаючи спокою й втоми, робітники й селяни під проводом компартії утворили таки Червону Україну. 1919 рік утворив де-кілька радянських республік на Заході. Дух інтернаціональної солідарності пролетаріату—основний настрій доби, основний настрій книги 1919 року.

Книга 1920 р. кличе всіх на боротьбу з Врангелем, з польськими панами, глузує з Петлюри, бореться з голодом, хворобою і страшним ворогом соціалізму—тифозною вошкою. Ось вона—на синьому, жовтому, цигарковому й т. і. папері, надрукована білою фарбою, переплутаними „гарнітурами“ шрифту—героїчна книга 1920 р.

Ось книга 1921, 1922, 1923 р. р. Поволі заживають рани. Аквідовано військовий фронт. Повстають нові фронти—господарський та культурний. На зміну старій „народолюбивій“ інтелігенції приходять нові поети, нові вчені, педагоги, фахівці з самого народу—з лав робітників і селян.

Жалібний 1924 р.—чорні літери на щиті відзначають злабну полію, що відбилася й на переважній темі книжок того року. Ось, нарешті, останні роки, роки планової видавничої роботи; поширення тем і цілової установки книжок, спеціалізації видавництва, невпинного підвищення кількості й якості книжок українською мовою.

Статистичні діаграми подають співвідношення між окремими групами книжок, порівняння між продукцією України та інших країн (цікаво: місце України в РСРР—між РСФРР та Білорусією, у світовому масштабі—між Італією та Польщею).

В окремих кімнатах—окремі видавництва. Тут загальне враження від історичної зали поглиблюється. Ось ДВУ—перший в історії української книги велетенський державний трест книжкової продукції. Поруч з ним—центри видавничої роботи наших партійних, професійних та кооперативних організацій („Пролетарій“, „Український Робітник“, „Книгоспілка“).

Далі—спеціальні видавництва „Юридичне Видавництво“ (НКЮ), „Радянський Селянин“ (Наркомзем), „Наукова Думка“ (мелічне), видавництва ЦСУ, Київського музичного товариства.

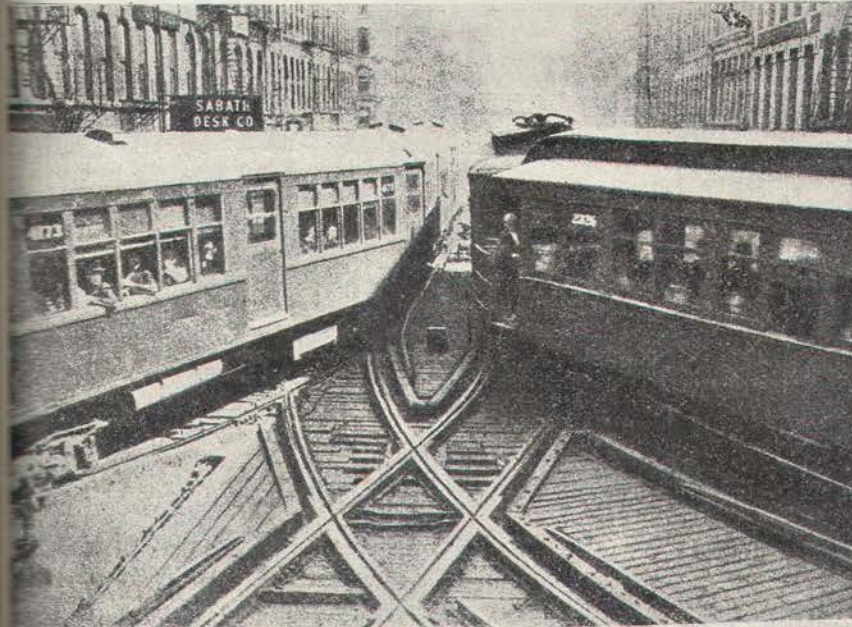
Далі видавництва літорганізацій, видавничі товариства, приватні видавництва.

Ось лві кімнати, що сама їхня суміжність викликає порівняння „Книги напменшостей України“ та „Українська книга закордоном“. В першій—література 9 мовами. В другій—українська література Галичини, Прикарпатської України, Польщі, Чехо-Словащини та інших країн.

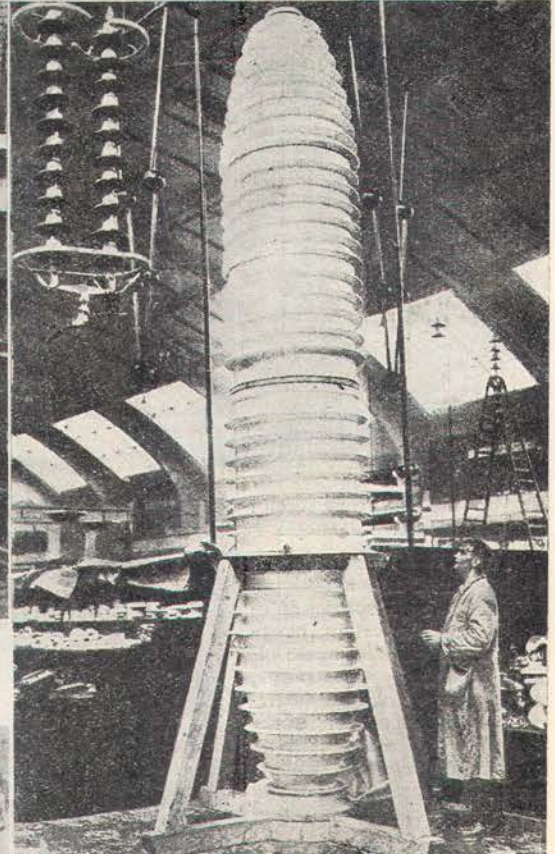
Галицька книга відбиває культурний стан тих верств, що в їхніх руках скупчилися тамошні видавництва. Характерні рокишні богословські видання, авантурні романи, справжня макулатура про „Хейромантію, або читання з руки“. „Появи духів у Бролах“, то-що.

Поруч розміщено бідні видання Прикарпатської України, пригнобленої чехо-словацькою буржуазією, та багаті видання емігрантської професури, випущені на субсидії тої ж самої Чехо-Словащини.

В газетному відділі вражають великі вітрини преси громадянської війни (барвисті хвилі видаць 1919-20 р.), повні збірки періодичних видаць „Преса сьогодні“ та експонати газетних видавництв, де крім діаграм та зразків показано також „Скільки листів від селкорів одержує що-дня „Радянське село“, „Місце газети в робітничому бюджеті“ (поруч з їжею, горілкою то-що), „Що одержує передплатник за 2 крб. 40 коп.“ то-що. Ці експонати яскраво малюють ту складну роботу, без якої неможливий зв'язок з читачем та поширення передплати.

Цікаве розгалуження на Чикагській надземній залізниці. Відсіла вагони переводяться на колову лінію, що охоплює весь діловий центр

Велетенський ізолятор на німецькій промисловій виставці в Берліні. Ізолятор призначено для току з напруженням у 500.000 вольт.

Ліворуч—нове досягнення американського автомобільного будівництва. Пасажири, що сидять ззаду, входять через задні дверцята і мають перед собою завжди відкритий краєвид

АРТЕМІВКА

До п'ятиріччя існування

З МАЛЕНЬКОЇ школи, що за часи військового комунізму звадалася ВПШ—Вищою Партиною Школою—утворилася Артемівка, перший на Україні Комуністичний Університет.

Організація цієї найвищої партійної школи має величезне значіння для нашої країни.

Майже зі всіх кінців України відгукнулися робітники, селяне, що хотіли набути освіти.

Перший випуск Артемівки дає країні біля 150 кваліфікованих робітників, озброєних марксо-ленінською наукою.

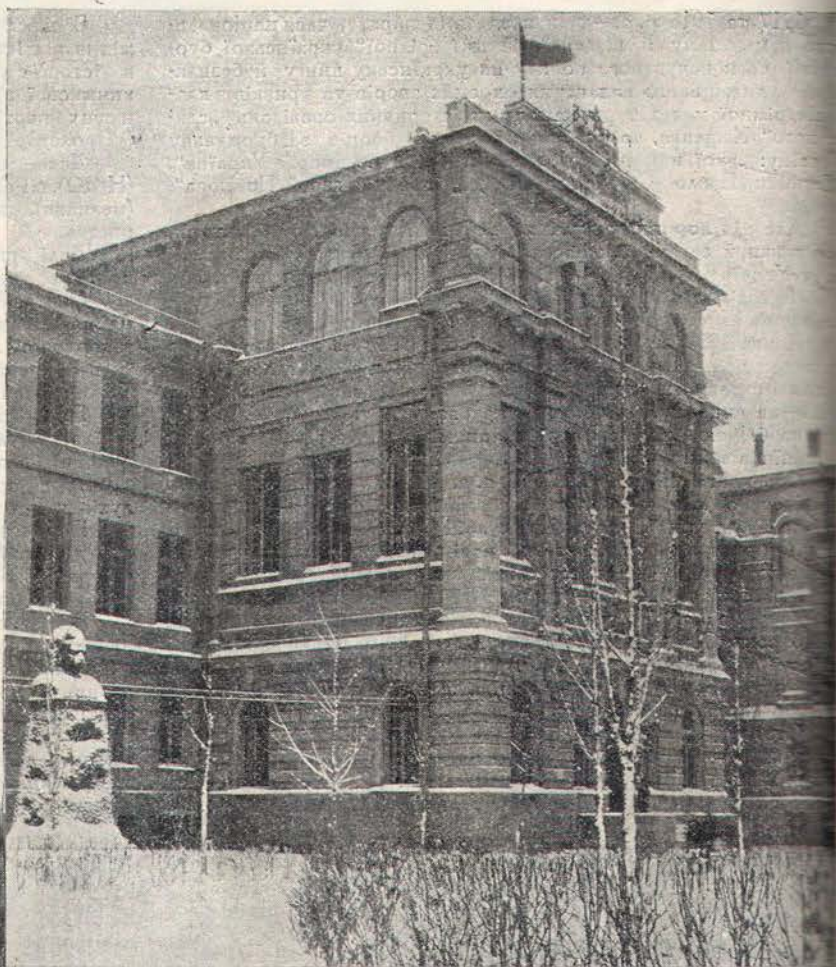
Що далі Артемівка більше розгортає свою роботу і до свого 5-ти річчя вона дає Україні біля 400 робітників. Але цього не досить. В що-

Ректор університету імени Артема тов. Гадьперін

денній своїй навчальній роботі артемівець тримає зв'язок з підприємством, округою. Крім зимової практичної роботи—викладання, керування гуртками, політ-школами, то-що— всі Артемівці перебувають влітку на практичній роботі в далеких районах України, беручи участь у суспільно-політичній роботі.

Артемівка все поширюється. До цього її веде добре керівництво. Ось, в 1924 році засновано новий „дех“—факультет журналістики. Це перший в житті України факультет, що систематично має вивчати всі основні дисципліни роботи преси. Подібної школи (журналістики) до революції не було так на Україні як і в Росії.

Горі—будинок університету ім. Артема. Внизу—одна з численних лабораторій

В Артемівці—виховуються в марксо-ленінському дусі мільйони верстви робітників та селян. Найбільша частина артемівців—робітники (250 чоловік) більшість—80%—перебувають в Червоній Армії. Українці переважають (50%). Можна бачити

Артемівця віком біля 40 років і більше. Зі всіх округ України АМСРР, з далекої Чехо-Словаччини прибувають до лав Артемівки, щоб опанувати наймогутнішою зброєю пролетаріату — пінізмом.

Ця школа працює не лише удень. І вночі можна чути її. Три курси Вечірнього Комуністичного Університету поспішно працюють.

Вечірній Комуністичний Університет, що нараховує 300 українських робітників, мав вже один випуск. Йде певним шляхом за прикладом свого старшого брата.

Зараз Артемівка вивчає всі передгіздовські матеріали, тези та виявляє всю суть „теорії“ та „вірності“ середпартійної опозиції, стоячи як один всі за лінію ЦК.

Артемівка — єдиний на Україні Комуністичний Університет, святкує своє п'ятиріччя, що припадає до 10-ти річчя Жовтя.

Ці дві історичні дати щоденно нагадують артемівцві про всі його завдання, що покладає на нього партія, країна. Кожен артемівець пам'ятає слова славного революціонера-борця товариша Артема „...учитися робити революцію“.

Б. Наумов

ПТАШИНИЙ СЕЗОН

Блекпуль — місто в Англії в улюбленим місцем морських чайок під час перельоту. Восени вони цілими зграями заповнюють вулиці й майдани міста, шукаючи собі їжі та відпочиваючи на останній зупинці перед дальшою мандрівкою через море на південь.

В цей час буває в місті така сила птахів, що їм навіть не вдається добути їжі і голод знищує їх цілими масами.

Тим то в Блекпулі існує спеціальна рятувальна станція, де перельотних птахів корять за громадянські кошти.

На фото — чайки в місті восени.

Харківський Державний театр

В ЧЕРВОНАЗАВОДСЬКОМУ районі, там, де протягом довгих років існував Народний будинок, а потім руський драматичний театр, в нинішньому театральному сезоні почав працювати український театр.

Проведення в робітничі маси української культури, охоплення аудиторії околиць театру методами художньо-сценічного впливу—така основна мета утворення Державного Харківського Театру.

Показати зразки сучасної драматургії, ознайомити районного глядача з класичними творами, відобразити побут і освіжити в пам'яті глядача історію в світлі наших днів—таке його завдання.

Небагато днів свого існування нараховує „Державний Харківський Театр“, але ним проведено вже цілу низку постановок.

„Республіка на колесах“, „В ті дні“, „Пурга“, „Лукерція Борджіа“.

Театр накреслює нові шляхи, намагається знайти вірну лінію й тон. І коли дуже важко в сьогоднішніх умовах зробити добір суто-витриманого репертуару, коли ще тяжче підійти до глядача, вихованого на інших принципах, то все ж театр узяв непомилку лінію в справі зовнішнього оформлення виставок.

Театр посамперед подає свої постановки свіжими. Він уникає заялозненних штампів і намагається давати постановки у видовищно-придатному вигляді.

Для перших кроків театру характерні дві постановки: „Республіка на колесах“, і „Пурга“. Обидві вони сучасні, поставлені [надзвичайно] дбайливо і основна суть творів виявлена чітко.

„Республіка на колесах“

Роки громадянської війни. Зв'язку центрів з місцями—нія-станція Бузанівка. Сторож Кузьма, телеграфіст, вчителька, експансивна „анархістка“ попова дочка, дідок Мерчик, два-три глитаї—оце і все „культурне товариство“.

І забрів на цю вбогу „Бузанівку“ загін петлюрівських садат під командою меткого й нахабного Дудки. У гасло „за народ“. Дудка—проти білих і проти більшовиків за світле, веселе життя. Він засновує Бузанівську республіку, призначає міністрів. Бузанівка стала самостійною державою зі своїм урядом.

Автор п'єси Мамонтов дуже вдало, хоча й уривчасто, малює епоху самостійних республік, добре накреслив п'єсі багато соковитого словесного матеріалу і в цілому досяг дошкуляє „українській народній республіці“, трохи шаржованою пародією на неї.

Провінційально-хуторянський бонапартизм знайшов яскраве відображення в комедії Мамонтова.

Історія президента Андрія Дудки—це жива картина тих бурхливих днів. В них багато романтики, найвищого побутового. Тут мізерно-маленьке переплетене з „Республіка на колесах“—це бувальщина, сумна, але характерна для епохи громадянської війни.

„Пурга“

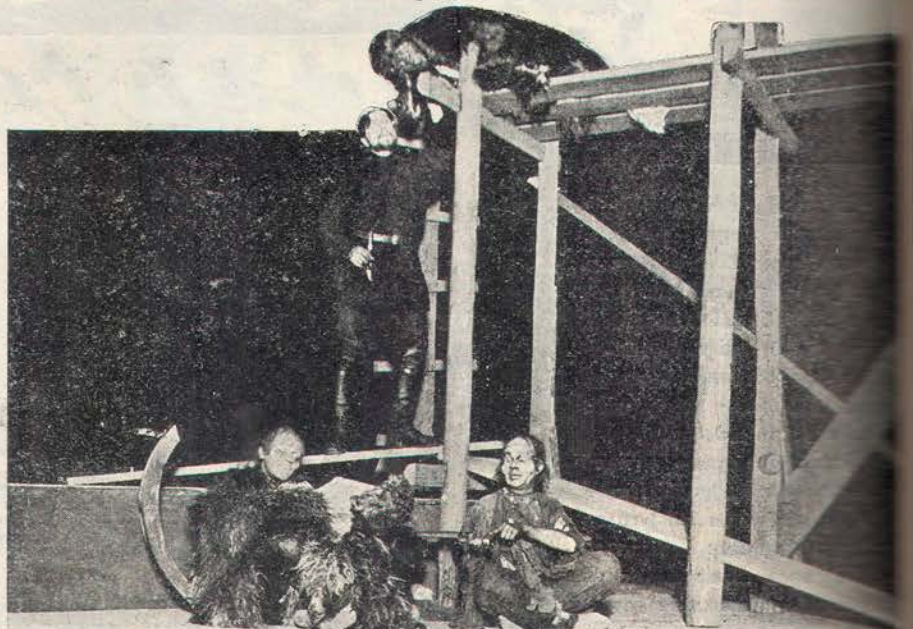
Теж роки громадянської війни. Але не початок, а кінець. Сибір. Тундра. Дочка директора золотих копалень, з золотом від червоних, відстала від компанії свого

Група виконавців „Пурги“. На другому плані ліворуч: Володимир—Ватуля; Олан—Горленко; Генрі—Крамаренко й тунгус Улейка—Твердохліб.

„Пурга“, Володимир—Ватуля, Олан—Горленко

„Пурга“. Остання дія

„Республіка на колесах“. Сидить на столі Завір'юха—Сокирко. Праворуч „міністри“: Мерчик—Петлішенко, Печений—Тогаїв, Максим—Овдівенко та Фенька анархістка—Варецька

Дичина Оллан опинилась в тундрі разом зі своїм нареченим Генрі. Рятуючись від голодних вовків, молоді люде набрели на тунгуську юрту, давно покинуту господарями, нетоплену й темну.

До тієї ж юрти потрапляє й більшовик Володимир, що збився з дороги. В тундрі лютує пурга. В тундрі пурга—довгий і суворий гість. Випадковим мешканцям юрти доводиться вести спільне життя, боротись за існування і чекати кращих цих днів.

Більшовик Володимир—старий революціонер, старий сибіряк з примусу. Він здобуває дичину, він могутній духом, в перспективі у нього—велика справа. Генрі—кволий фізично й морально. Він не має змоги полегшити ні своїй долі, ні долі Оллан.

Оллан—американка. Вона молода, вихована по спартанському, вона міцна нагура, вона з серії лондонських дужих жінок. Не дивлячись на глибоку класову безодню, що лежить між нею та Воло-

димиром, те спільне, що є між цими людьми—бадьорість, енергія, воля, зближує їх. Кволий мусить загинути. І гине Генрі. Тундра охопила його своїми дупкими льодовими обіймами, пурга засипала залякне тіло, тільки одна рука залишилась докірливо стричати спід снігу.

Володимир і Оллан—самі. Вони поцохали одне одного. Оллан готова йти з Володимиром до кінця.

Однак... зустріч зі своїми, можливість безтурботного, світлого й веселого життя знов вабить до себе Оллан і вабить дужче, ніж несподіваний полум'я кохання. В Оллан прокинулась дочка мільонера і класовий інстинкт вказав їй шлях: вона йде туди, де її особистий добробут є безперечним фактом, їй нема рації лишатися в країні, де за добробут, та ще й за загальний, точиться лише боротьба. І Оллан їде геть, а Володимир, не беручи за приклад загиблого Генрі, в сум не вдається. Він поспішає до своїх, до сибірських партизанів, поспішає взяти участь у великій боротьбі за краще майбутнє.

Постановка цих п'єс—лише перші кроки нового театру. Відношення до роботи та до глядача свідчать, що театр використовує всі можливості до того, щоб вистави були привабливі. Театр молодий, але він шукає і прагне того, щоб стати серйозним чинником в культурному житті країни. І слід гадати, що до цього він дійде.

В. Ів.

„Республіка на колесах“. Урочиста зустріч нової влади. Другий з лівого боку—Андрій Дудка—Кречет

Сторож станції Бузанівка Негода Кузьма—Твердохліб

Петро Голота

ПРОСТОРИ

Коли я задивляюсь у світові простори
І мрійно пораюсь у зоряній імлі
Мене охоплює одвічний сум і сором,
Що я лише поет цього простору
І вік свій доживаю на землі...
Який одвічний глум і сором...

Вдивляючись глибоко в небесну казку синю,
В надземний світлий рух, в огненний гул і шум
Безсило падає моя рука єдина—

Ніколи рух не створить цей людина...
І тільки пісня криляється в душі
Ніхто той рух, ніхто не спине.

І кожен сонця рух, зорі і шум планети
Нагадує мені буянню сил земних...
Здається, що й в сонцях є потім хтось облитий,
О праце, золото, та не існуєш де ти?
(Мій сум і сором миттю зник)
В поту землі, сонця й планети...

Іноді падає на землю вогник який
І радіє голубе зазоряне хутро
Здавалося, що рух на землю змотує

О, ні то праці гнів про вічний сум

І як гарячий клич на землю капає
І застига, як мертві губи.

І я заслухався в небесну казку
Що світиться у золотій імлі.
І міццю налилась моя рука єдина—
Я вірю в рух, що розлила людина
Робоча і міцна й могутня на землі
Ніхто цей рух, ніхто не спине...

ПІНГ-ПОНГ

ОСТАННІМ часом по великих містах України та особливо в столиці— Харкові стала поширюватися нова гра пінг-понг (теніс на столі). Порівнюючи за короткий термін ця гра завойовала велику симпатію фізкультурників і остільки захопила їх, що майже по всіх клубах, а також і по осередках фізкультури зараз культивується пінг-понг.

В даному разі не будемо детально пояснювати, вчому полягає гра. Сама назва теніс на столі досить яскраво говорить про те, що ця гра є той самий теніс, але весь „майданчик“ міститься на столі.

Нижче наведемо коротенькі вказівки для фізкультурників на місцях що до влаштування пінг-понгу.

Треба мати стіл правильних розмірів. Завдовжки стіл повинен бути 270—274 см. завширшки—140—152 см. та заввишки—75—85 см. (краще 80 см.). Стіл мусить бути в помешканні розмірами не менш ніж 6 метрів завдовжки та 3,5 мет. завширшки. Велику увагу треба звернути на відповідне освітлення кімнати, що в ній грають у пінг-понг. Світло з вікна повинно

не сліпити гравців. Коли ж грають увечері, електричну треба вішати над серединою стола і не дуже низько.

Взагалі треба стежити, щоб освітлення було хороше, інакше дуже втомлюються очі пінг-погістів.

Стіл не слід робити блискучим, а коліру темно-зеленого або коричневого, щоб не втомлювалися очі гравців.

Краї столу треба обвести білою смужкою в 1 см. ширшки, щоб відітнути їх від темного фону стола та додати

Весь реманент, потрібний для гри (сітка, ракетки, м'ячики) можна випустити з кожної спортивної крамниці, все це за винятком столу коштує 5—6 крб. Між іншим, ракетки та сітку можна зробити власними силами з фанери.

Ракетка мусить мати 17 см. в діаметрі з ручкою не зовсім товстою, а зручнішою для кожного тих, хто грають

Сітку що переділює стіл на дві рівні половини, робиться з прозорої колірної тканини (серпанок, марля). Вона мусить бути заввишки 15,5 см. по ширині столу. Верхній край сітки повинно обшити 6 см. смужкою тканини в 1 см. Намащується сітку між двома стійками, що стоять на відстані 15 см. від бокових ліній столу.

Загальна приступність, а також і жвавість пінг-понгу робить його дуже цікавою грою, особливо восени та взимку.

Лижна станція „Динамо“ в Харк. Комунальному Парку

ДО ЧИТАЧІВ „ВСЕСВІТА“

В цьому номері „ВСЕСВІТА“ закінчуються друком конкурсні оповідання. Листівку до читачів журналу сприводу видруктованих оповідань буде розіслано з черговим номером нашого журналу РЕДАКЦІЯ

ЕДИНСТВЕННОЕ В С.С.С.Р. ПРОИЗВОДСТВО НАРОДНЫХ МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ВИНОГРАДОВА И. Д. в Москве

как-то: БАЛАЛАЕК, ГИТАР, МАНДОЛИН и др. струнн. инструментов, ВЕНСКИХ 2-х и 3-х рядных ГАРМОНИЙ 4, 6 и 8 планочн. с заемными басами. БАЯНЫ в 90 и 100 басов ПОЛУБАЯНЫ в 56—72 баса, а также материалы для всех музыкальных инструментов. Работа производится исключительно высококвалифицированными мастерами.

Заказы выполняются с полной гарантией как за прочность, так и за изящество, так как изготовля-

ются из высших сортов материала и продаются по весьма умеренным ценам, а потому не имеют конкуренции.

Волный преис-курант высылается за две 8-ми коп. марки. Заказы и письма направлять по адресу:

МОСКВА-ЦЕНТР, БОЛЬШ. СУХАРЕВСКАЯ ПЛОЩ. д. 9-4—ВИНОГРАДОВУ.

ШКОЛИ, КООПЕРАТИВИ,
СЕЛЬБУДИ
повинні росповсюджувати

ВСІ ПОВИННІ МАТИ
ПОВНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ
КОБЗАР

Тараса ШЕВЧЕНКА

Видання „СЯЙВО“ — ціна 80 коп.

Книжка надруктована на гарному папері. В книжці 44 великих малюнк.

Випишіть КОБЗАР з Видавництва

„СЯЙВО“

Київ, вулиця Короленка, ч. 52.

Хто випише один примірник, тому він висилається накладною платою за 80 коп.

Хто випише не менше 10 примірників на одну адресу, тому він висилається по 65 коп. за примірник з пересилкою.

Дбайте аби повний ілюстрований КОБЗАР був у кожній родині

1928г. ПОДПИСУВАЙТЕСЬ 1928г.
на 1928 год

на лучший и самый распространенный в СССР ежемесячный, иллюстрированный, научно-методический и спортивный журнал

„ВЕСТНИК ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ“

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ:

Журнал без прилож.	Журнал с приложен.
12 мес. 4 р. 50 к.	12 мес. 7 р. —
6 2 р. 30 к.	6 3 р. 60 к.
3 1 р. 20 к.	на иные сроки подписка с прилож. не принимается.

ПРИЛОЖЕНИЯ БУДУТ ДАНЫ СЛЕДУЮЩИЕ:

1. Легкая атлетика (прыжки).	4. Закаливание с масомассаж.
2. Легкая атлетика (метание).	5. Катание на санях.
3. Новейшие спортивные игры (пинг-понг, гольф, крокет и др.	6. Оборудование площадок, зал, тиров, катков, (практ. указания).

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ: 1. Главной Конторой Изд-ва „ВФК“ — г. ХАРЬКОВ, ЗДАНИЕ ВУЦИН'А.
2. Отд. Изд-ва „Пролетарий“ — Москва, Кузнецкий Мост 15/5.
3. Всеми почт.-телегр. конторами и письмоносоцями СССР.

1928г.

Издательство „Вестник Физич. Культ.“
высылает любую книгу по физической культуре и шахматам.

1928г.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **НА**
1928

ВЕЛИКУ ЦЕНТРАЛЬНУ, ДОБРЕ
ПОІНФОРМОВАНУ ГАЗЕТУ

„ВІСТІ ВУЦВК“

З БЕЗПЛАТНИМ ЛІТЕРАТУРНО-
НАУКОВИМ ДОДАТКОМ

„КУЛЬТУРА І ПОБУТ“

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: для установ
на 1 рік 18 кб.
на 1 міс.—1 крб. 50 к., для окремих осіб
на 1 рік—12 крб., на 1 місяць—1 крб.

ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ: в Головній конторі:
Харків, вул. К. Лібніхта, № 11. В округах по всіх
представництвах „Вісти“, по всіх почт.-телегр. конт.
України, всіма листонашами та в кожному кіоку
: : : : на залізниці. : : : :

Р
І
К